

REFUFAM

From policy gaps to policy innovations. Strengthening the well-being and integration pathways of refugee families

DUUR
 15/12/2020 - 15/03/2025

BUDGET
 1.298.276 €

PROJECT BESCHRIJVING

Stellen dat België over een bijzonder complex migratie- en integratiebeleid beschikt, is een open deur intrappen. Bevoegdheden over migratie (bvb asiel en gezinshereniging) en integratie (bvb onderwijs, werk en wonen) zijn verdeeld tussen federale, regionale en gemeentelijke beleidsniveaus, terwijl sociale diensten verspreid zijn over een lappendeken van overheidsagentschappen, middenveldorganisaties en feitelijke verenigingen. Vergeleken met buurlanden zoals Nederland, Duitsland of Frankrijk, is het migratie- en integratiebeleid in België minder strak gecoördineerd. Dat creëert zowel risico's als kansen: in de ruimten tussen de bevoegdheden van de verschillende overheden, ontstaan vaak nieuwe vormen van sociale ondersteuning, die nadien deels worden opgepikt door hogere beleidsniveaus. Toch weten we verbazend weinig over de effecten van de complexe institutionele inrichting van België op de trajecten die nieuwkomers afleggen. Dit gebrek aan kennis is des te verbazender omdat 'integratie' het publieke debat blijft domineren.

REFUFAM wil daarom wetenschappelijk bewijs aanleveren over de impact van overheidsbeleid en ondersteuningspraktijken, op het welzijn en de integratietrajecten van een specifieke groep nieuwkomers: vluchtelingengezinnen. Ons interdisciplinair onderzoeksdesign bestaat uit pijlers, elk opgebouwd uit een andere discipline: een juridisch-politieke pijler analyseert de institutionele inrichting van het asiel- en integratiebeleid in België; een psychosociale pijler bestudeert het mentale welzijn van vluchtelingen en hun familieleden; en een sociaalruimtelijke pijler documenteert de lokale integratietrajecten van vluchtelingen en hun gezinsleden. Deze aanpak zal ons in staat stellen om de ruimtes tussen overheidsbevoegdheden te identificeren, en te traceren welke impact deze hebben op het mentale welzijn en de integratiepaden van vluchtelingen en hun gezinsleden.

Daarbij richten we ons op vluchtelingen en hun gezinsleden. In de ruime literatuur over integratie blijven gezins- en familiedynamieken vaak buiten beeld. De meeste studies over vluchtelingen op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld, concentreren enkel op individuen, geaggregeerd op basis van nationaliteit, opleiding of juridische status. Daardoor beschikken we slechts over beperkte inzichten in hoe complexe gezinsdynamieken de aspiraties van individuele vluchtelingen mee vormgeven, gaande van waar zij willen wonen tot welke opleiding zij willen volgen. Recent onderzoek in Canada toont nochtans aan dat de gezinslevens van vluchtelingen – en hun positie binnen hun hun gezin – cruciaal zijn om hun welzijn en hun integratieproces te begrijpen. Dit project bouwt verder op deze innovatieve aanpak, en past dit toe op de specifieke beleidscontext van België.

REFUFAM zal zo wetenschappelijk gefundeerde inzichten bijdragen aan 4 doelgroepen: beleidmakers, praktijkwerkers, academici en het bredere publiek. Ten eerste formuleert REFUFAM concrete aanbevelingen waarmee beleidsmakers het welzijn en de integratietrajecten van vluchtelingengezinnen kunnen versterken. Concreet zal REFUFAM 6 tot 8 'policy briefs' publiceren, gericht op een brede groep van beleidsmakers op verschillende overheidsniveaus.



REFUFAM

Ten tweede wil REFUFAM inzichten aanleveren aan praktijkwerkers die vluchtelinggezinnen ondersteunen vanuit overheidsdiensten, middenveldorganisaties of vrijwilligersgroepen. We betrekken praktijkwerkers doorheen het project, onder meer door regelmatig rondetafelgesprekken te organiseren waarin we onderzoeksresultaten delen en veelbelovende beleidsalternatieven bespreken. Daarnaast zal REFUFAM bijdragen aan websites en magazines voor praktijkwerkers.

Ten derde richt REFUFAM zich op academische debatten over de impact van beleid op vluchtelinggezinnen. Concreet zal REFUFAM ca. 8 academische artikels en een geredigeerd boek publiceren.

Tot slot zal REFUFAM ook bijdragen aan het publieke debat, in de vorm van media-interventies (bv opiniestukken) en een boek voor een breder publiek.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Robin Vandevordt
Universiteit Gent (UGent)
Sociaal Werk and Sociale Pedagogiek
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
(CESSMIR)
robin.vandevordt@ugent.be

Partners

Ellen Desmet
Universiteit Gent (UGent)
Vakgroep Europees, Publiek- en Internationaal Recht
Faculteit Recht en Criminologie (CESSMIR)
ellen.desmet@ugent.be

Luce Beeckmans
Universiteit Gent (UGent)
Vakgroep Architectuur en Stedenbouw
Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur
(CESSMIR)
luce.beeckmans@ugent.be

Dirk Geldof
Odisee
Kenniscentrum Gezinswetenschappen
dirk.geldof@odisee.be

Mathieu Berger
Université Catholique de Louvain (UCLouvain)
Centre de recherches interdisciplinaires Démocratie,
Institutions, Subjectivité ; METROLAB
m.berger@uclouvain.be